

Dagthema: Identiteit

Overweging 20 november 2016 – Bert van der Meer

Medevoorganger: Natalie Coenradi

“... ik denk dat er momenten zijn dat het onheil me overspoelt,
zoals de vloed een zandkasteel in de branding.
En ik hoop (...) dat er momenten zijn van helderheid
en dat ik zal terugdenken aan de dag van vandaag,
waarin we (...) hebben ingeleefd en nagedacht over
drie voorbeelden van mensen (en één van een muisje in een sprookje)
die in moeilijke omstandigheden trouw bleven aan zichzelf,
hun vrienden en aan God ...”

Eerste lezing: Genesis 50:22-26

Tweede lezing: Frederick

Derde lezing: Openbaring 3:7b-12

Opening

Aan het begin van deze viering
mogen wij ons herinneren
de belofte die Jezus deed:
Waar mensen in mijn naam bijeen zijn,
daar ben ik in hun midden.

Wij zijn hier met velen bijeengekomen
om de nabijheid te zoeken
van de Eeuwige
en van elkaar.

Mogen wij deze ochtend
de Onnoembare ervaren.

Lied

Huub Oosterhuis / Tom Löwenthal

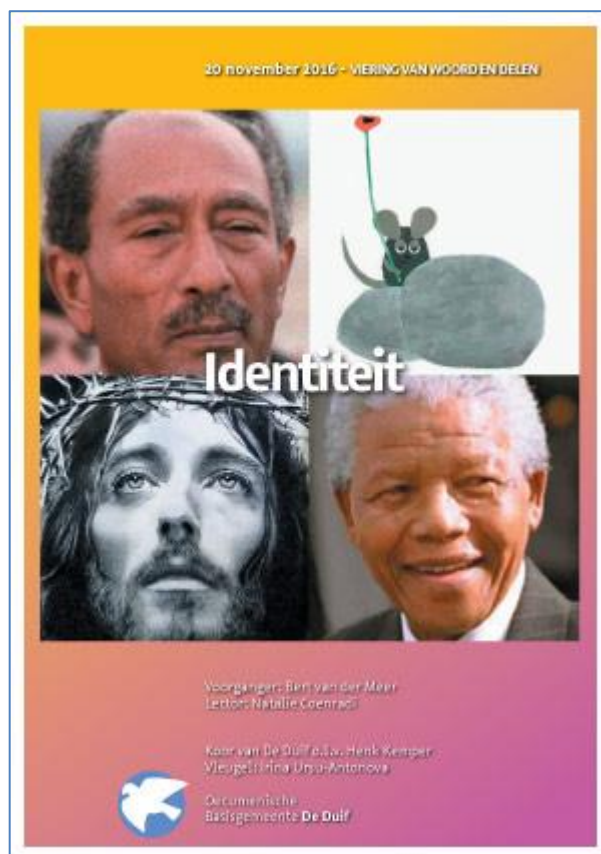
1. koor 2. allen

Onstilbare tonen, zwijgende woorden
mogen hier klinken.

De mond die ze zingt, het hart dat ontvangt
zij gezegend.

Zoals een landschap meer ruimte is
dan te zien is

en zonen meer zijn dan de perfecte vorm
van de lippen.

Zo roepen wij uit wirwar te voorschijn een weg
een lichtgestalte uit dromen en schaduw van dood -

Zo wordt van aarde tot hemel Gij, onze enige ware.
(herhaal vanaf begin)

Zo wordt van aarde tot hemel Gij, onze enige ware.
(slotregel laatste keer 2x)

Welkom en inleiding

Welkom in deze dienst. Welkom als je hier voor het eerst bent, welkom als je hier vaker komt, welkom als je hier nooit meer weggaat. Vandaag is het een gure herfstdag en ik ben blij dat we hier bij elkaar zitten in de Duif, warm, droog, met een prachtige vleugel met een getalenteerde pianiste Irina, met een prachtig koor en een getalenteerde dirigent Henk. Welkom in deze dienst. Op de voorkant van het boekje staan de gezichten van 4 mensen. Anwar Sadat, Nelson Mandela, Jezus van Nazareth en Muisje Frederick.

De vraag die erbij hoort is: wat hebben deze mensen met elkaar gemeen?

Die vraag hoop ik vandaag met u te beantwoorden.

Maar we gaan méér doen vandaag. We gaan ook op zoek naar identiteit. Dat is het thema van vandaag. Identiteit betekent volgens de Van Dale:

1. gelijkheid: je identiteit bewijzen bewijzen dat je de persoon bent voor wie je je uitgeeft
2. eigen karakter

Naar dat laatste ben ik op zoek. Wat is je karakter, hoe maak je het sterk zodat je ook in tijden, dat je veel te verduren krijgt, niet breekt? Waar vind je het? In de stilte? Is het je passie? Is het je bestemming?

Voor we beginnen moet ik nog even iets zeggen over de teksten in deze dienst. In de voorbereiding had ik een tekst voorgesteld uit Lucas 21, 5-19, die voor vandaag op het leesrooster staat. Dat is een lezing die vol staat van allerlei verschrikkingen die je te wachten staan voordat 'de Mensenzoon' verschijnt. Mishandeling, vervolging, uitlevering, opsluiting. Het was nogal wat, wat je te verduren krijgt als je Jezus volgt. En hij besluit met "Red je leven door standvastigheid".

Ik ontdekte dat al die ellende op mij geen uitnodigend effect had en vroeg me af of ik het thema 'identiteit' niet ook van een andere kant zou kunnen benaderen. En dat werd muisje Frederick.

Behalve een tekst van muisje Frederick staan ook een tekst uit Genesis op het programma, namelijk het sterfbed en begravenis van Jozef. Daarnaast een tekst uit de Openbaring van Johannes. Het is dan ook de laatste zondag vóór de Advent, dus de laatste zondag van het kerkelijk jaar. Volgende week beginnen we weer met 1 kaarsje in de Advent.

Een passend moment om na te denken over je identiteit is dat: een einde, als je alles kunt overzien.

Ik wil graag met jullie nadenken over identiteit vandaag.

Laten we, voordat we ons openstellen voor de teksten van vandaag, de dagelijkse zorgen en gedachten even laten rusten en een moment stil worden in onszelf en in deze kerk.

Ik wens ons een goede dienst.

I. Tempeltorens hoog oprijzend:
sterrenwachten, derde ogen.
Wirwarstad van blinde muren
bloemfonteinen, massagraven.

Allen leefden, eeuwenoud,
onwrikbaar zeker, allen stierven:
nieuwe kwamen en verdwenen,
niets van hen zou overblijven.

Blijft alleen het onafzienbaar
lotbeschikkend rad voor ogen,
schaterlachend,
oogverblindend zonnewiel,
de zonnevader.

Blijft alleen de moedermaalstroom
die ons naamloos meesleurt, allen,
kansloos aan elkaar geketend,
keten van voldongen feiten.

II. In die schoot werd ik ontvangen.
In die schittering geborgen,
daar geboren en getogen
daaruit ben ik uitgebroken.

Om te zien een glimlachverte,
om te gaan een weg van dagen
naar een plaats van nieuwgeboorte
en geen dag mijn leven zeker.

Tastend naar wie met mij gaande
(als een kind mij nagegeven,
als ontelbaar licht van sterren)
mij zal richten, mens op aarde.

Die mij riep uit mijn ellende,
die mij zaait om vrucht te dragen,
die mij roept om niet te vrezen:
mij geschiede naar zijn woord.

Eerste lezing: Genesis 50:22-26

Jozefs dood

Jozef bleef in Egypte wonen, met zijn hele familie. Hij werd honderdtien jaar. Hij zag Efraïms kleinkinderen nog, en ook de geboorte van de kinderen van Machir, de zoon van Manasse, maakte hij nog mee. Toen hij zijn einde voelde naderen, zei hij tegen zijn broers: 'God zal zich jullie lot aantrekken: hij zal jullie uit dit land wegleiden en je naar het land brengen dat hij onder ede aan Abraham, Isaak en Jakob heeft beloofd. Zweer me dat jullie, wanneer God zich jullie lot aantrekt, mijn lichaam van hier zullen meenemen.' Jozef stierf toen hij honderdtien jaar was. Hij werd gebalsemd en in een sarcofaag gelegd, in Egypte.

Paulus-lied

Huub Oosterhuis / Antoine Oomen

Wij zullen, jood en Griek, zijn lichaam worden,
zijn uitstralende kracht in deze wereld,
als wij de woorden doen van de Thora,
die Jezus heeft gedaan en doorgegeven.
Zijn geest is het die ons tezamen voegt
en liefde die ons maakt tot zijn gemeente.

Deemoed, geduld ontferming vonken geest
waar mensen afgekeerd zijn van geweld,
niet zwichten voor de oude dode wereld
van geld is god of welk bewind dan ook,
waar wij elkaar behoeden en doen leven,
waar laatsten eersten zijn daar woont hij in.

Weest daarom een van harte en van hoop,
de geest bestiere uw intiemst verlangen:
een nieuwe aarde in gerechtigheid,
waar brood en liefde is, genoeg voor allen.
Geliefden, nooit heeft iemand God gezien.
Wie naar de liefde leeft zal in Hem wonen.

2e Lezing - Frederick

Leo Lionni

Rondom de weide waar de koeien graasden en de paarden draafden, stond een muur van oude, oude stenen. En in die muur, vlakbij de schuur met de graanzolder, woonden de veldmuizen. Maar de boeren waren er weggetrokken, de schuur lag er verlaten bij en de graanzolder was leeg. De winter stond voor de deur en de kleine muizen begonnen koren te verzamelen en noten en tarwe en stro. Allemaal waren ze druk in de weer; allemaal, behalve Frederick.

“Waarom werk jij niet, Frederick?”, vroegen ze.

“Ik werk toch”, zei Frederick, “ik verzamel zonnestralen voor de koude, donkere wintertijd.”

En toen ze zagen hoe Frederik daar maar zat en naar de weide tuurde, vroegen ze: “En nu dan, Frederik?”

“Nu verzamel ik kleuren, want ’s-winters is alles grauw”, zei Frederik kalm.

Later in de middag leek het zelfs of hij bijna sliep. “Droom je soms, Frederik”, vroegen ze verwijtend.

Maar Frederik zei: “Welnee, ik verzamel woorden. Want de winter heeft vele, lange dagen en dan weten wij misschien niets meer te zeggen.”

Lied

Huub Oosterhuis / Antoine Oomen

Mocht het waar zijn wat gegrift staat:
dat er iemand is die hoort.
Moge Gij het zijn die hoort, weet,
ziet, afdaalt, om te bevrijden.

Die ons losmaakt uit de strikken
van de nacht, de hand der heersers.
Die ons uitdrijft, zee, woestijn in,
naar een oord van licht en water.

Mocht het waar zijn dat uw liefde
tot op heden nog van kracht is -
dat Gij ons nog in de dood kent,
ook nog daar, als dat zou kunnen.

Wees als toen een God-bevrijder:
laat een nieuwe laatste oorlog,
die gifbeker, ons voorbijgaan.
Zend uw engel, uw messias,

die hem uit de handen van de
heersers slaat, de afgrond in -
die ons wenkt uit onze kelders
en ons toeroept: Vrede nu.

Openbaring 3:7b-12

Schrijf aan de engel van de gemeente in Filadelfia:

“Dit zegt hij die heilig en betrouwbaar is, die de sleutel van David heeft – wanneer hij opendoet, kan niemand sluiten, wanneer hij sluit, kan niemand openen: Ik weet wat u doet. Ik heb ervoor gezorgd dat de deur voor u openstaat, zonder dat iemand hem kan sluiten. Want ook al hebt u weinig invloed, u bent trouw gebleven aan wat ik heb gezegd en hebt mijn naam niet verloochend. Ik zal mensen laten komen die bij Satan horen, leugenaars die zich Joden noemen en het niet zijn; zij zullen zich eerbiedig aan uw voeten neerwerpen en erkennen dat ik u heb liefgehad. Omdat u trouw bent gebleven aan mijn gebod om stand te houden, zal ik u ook trouw zijn wanneer binnenkort de tijd van de beproeving aanbreekt, als heel de aarde en de mensen die er leven op de proef worden gesteld. Ik kom spoedig. Houd vast aan wat u hebt, dan zal niemand u de lauwerkrans kunnen afnemen.

Wie overwint maak ik tot een zuil in de tempel van mijn God. Daar zal hij voor altijd blijven staan. Ik zal op hem de naam schrijven van mijn God en van de stad van mijn God, het nieuwe Jeruzalem dat bij mijn God vandaan uit de hemel zal neerdalen, en ook mijn eigen nieuwe naam.

Overweging

Ik bewonder mensen die in moeilijke omstandigheden trouw blijven aan hun identiteit. Ik heb me daarom afgevraagd hoe het komt dat sommige mensen dat lukt en anderen niet.

Jozef

Jozef werd hondertien jaar oud. Ik zie daarin een erkenning van hem, voor de manier waarop hij geleefd heeft, voor wie hij was, zijn karakter. En hij vroeg op zijn sterfbed om zijn lichaam mee te nemen naar “het land dat aan jullie is beloofd” door de Eeuwige.

We hadden het in de voorbereiding over beloftes op het sterfbed. Ik heb daar wel wat op tegen. Het is een soort van emotionele chantage. Je kunt het haast niet oneens zijn met zo’n belofte, want dan heb je zomaar ruzie op iemands sterfbed. En als je het beloofd hebt en het lukt, dan heb je de wens vervuld die misschien jouw wens niet was. En als het niet lukt, dan kun je niet meer terug om dat met diegene te bespreken. Het is een belofte die in steen gehouwen is. En daardoor ook heel krachtig kan zijn.

In de voorbereiding hebben we ons ook nog wel een beetje vrolijk gemaakt over de praktische uitvoering van deze belofte. Jozef wordt in een sarcofaag gelegd. Dat is een grote stenen doods-kist

die erg zwaar is. En vanwege de belofte dat ze zijn lichaam mee zouden nemen naar het beloofde land, in Israël, dan sjouwden ze die grote stenen doods-kist met zich mee de woestijn in. Als je je daar een plaatje bij voorstelt, waan je je in een betere Louis de Funès film. Muisje Frederick zondert zich een beetje af van de familie met wie hij is. Zijn familie is druk bezig om een voorraad aan te leggen voor de winter en hij staart in de verte. Het verhaal vertelt niet waarom hij dat doet. De pastoor in de plaats waar ik opgroeide zei eens “mensen die staren, zijn ofwel verliefd, of heel bedroefd” en dat klonk heel overtuigend. Maar of Frederick bedroefd was, of verliefd, dat vertelt het verhaal niet. Er staat wel wat hij zei toen hem gevraagd werd wat hij aan het doen was. Als hij oprecht was, en laten we daar voor nu maar even vanuit gaan, zei hij “ik verzamel de warmte van de zon, want in de winter is alles koud. Later verzamelt hij kleuren, want in de winter is alles grauw. En tenslotte verzamelt hij woorden, want “misschien worden we wel stil en weten we niet wat te zeggen”. En als het dan winter is geworden en alle voorraad op is, richt de muizenfamilie zich tot Frederick die zegt “en, Frederick, hoe zit het met jouw voorraad”. En Frederick heeft zijn voorraad goed bewaard en zegt: sluit je ogen maar, dan stuur ik je de warmte van de zon. En even later: sluit je ogen maar, dan stuur ik je korenbloemenblauw en klapproosrood. En de muisjes worden warm van binnen, en blij van zoveel kleuren en zomergloed. Net als in het Lucasverhaal speelt geloof hier een rol. De andere muizen moeten accepteren dat Frederick niet meewerkt. Ze moesten een beetje in hem geloven.

Korenbloemblauw, klapproosrood

Ik ben er van overtuigd dat er méér dan één muisje heeft gedacht, als hij moe was van het sjouwen van graankorrels naar de graanschuur “profiteur”. En ook als ze dat niet aan Frederick gezegd hebben, heeft hij wel die afwijzing gevoeld. Dus hij was ook wel eenzaam op die steen. En toch bleef hij geloven dat hij moest doen wat hij deed. Daar moest hij in geloven.

Toen de winter aanbrak en de muizenfamilie met elkaar het verzamelde voedsel deelde, moesten ze in hem blijven geloven. En toen hun voorraad op was, werd hun geloof op de proef gesteld en vroegen ze “hoe is het nu met jouw voorraad, Frederick?”

En dan komt het korenbloemenblauw, het klapproosrood en de warmte van de zon.

Eerst het geloof, dan de beproeving en uiteindelijk de beloning. Voor allebei de kanten: de muizenfamilie en Frederick.

In de lezing van de Openbaring komen die elementen ook terug. “u bent trouw gebleven aan wat ik heb gezegd (...) daarom zal u ook trouw zijn wanneer de tijd van de beproeving aanbreekt. Ik maak u tot een zuil in de tempel van mijn God.”

En we hoeven maar aan Jezus’ eigen lijdensverhaal te denken om datzelfde te herkennen. Het geloof, dat in hem in woorden en daden is vertegenwoordigd. De beproeving, als hij zijn vader vraagt of hem geen ander lot beschoren kan zijn “maar niet mijn wil, maar uw wil geschiede”. En uiteindelijk zijn verrijzenis.

Het muisje Frederick is een sprookje en Jezus is een profeet. We hebben meer nodig om ons daar in het leven van nu mee te kunnen identificeren. Hoewel, er was een moment, rond mijn twaalfde, dat ik me sterk met Jezus identificeerde. Ik heb dat eens bekend aan een meisje en die schoot toen onbedaarlijk in de lach.

Intrigerend

Terug naar ons verhaal over identiteit.

Op de voorkant van het boekje vind je behalve een plaatje van Jezus en van muisje Frederick ook die van Anwar Sadat, voormalig president van Egypte. En van Nelson Mandela. Dat zijn beiden mensen die lange tijd in gevangenschap hebben doorgebracht. En daar, althans ogenschijnlijk,

heel goed zijn uitgekomen. In ieder geval zó goed, dat ze hun land een tijdje hebben kunnen leiden in de richting van liefde, vrede en voorspoed.

Dat intrigeerde mij. Ik heb daarom de biografie van Sadat gekocht “op zoek naar een eigen identiteit” De titel van het boek slaat zowel op zijn eigen identiteit als die van zijn land Egypte. Ik heb ook wat secundaire literatuur geraadpleegd.

Sadat werd gevangen gezeg tegen het einde van de 2e wereldoorlog, wegens vermeende banden met de Duitsers. Hij zat in cel 54 in Cairo central prison. In zijn cel had hij geen tafel, stoel of bed, alleen een matje. Water liep langs de muren, het was er vaak bar koud en er was een centrale wc die wat hygiëne betreft, laten we mild zijn, wat te wensen over hield. Hij moest daar in leven zien te blijven, zowel fysiek als geestelijk. Toen ik mijn verbazing daarover uitsprak, in de voorbereiding, zei iemand: dat is niet zo verbazingwekkend. Je besteed energie óf aan je omstandigheden, óf aan jezelf. Als je je omstandigheden snel accepteert, heb je veel tijd voor jezelf. Dat klonk haast als een wiskundige wetmatigheid. Er zit ook wel iets in.

Mandela

De geschiedenis van Nelson Mandela zal bekend zijn. Hij zat van 1964 tot 1982 in een gevangenis op Robbeneiland en kwam in 1990 pas vrij. Hij praatte met zijn cipiers. Die werden normaal aangesproken als ‘boss’ maar dat deed Mandela niet. Hij praatte met ze en probeerde te begrijpen waarom de apartheid in stand werd gehouden. Uiteindelijk ontdekte hij dat er een grote angst achter zat bij de blanke Afrikaners en hij begreep dat. Hij kon zich zelfs voorstellen dat hij in een vergelijkbare situatie hetzelfde had gedaan als de blanke Afrikaners.

Wat ik nog niet wist, was dat hij al in 1976 vrij had kunnen komen. Hij had alleen moeten verhuizen naar een thuisland Transkei. Mandela weigerde, stelde zijn eigen voorwaarden en eiste zijn vrijlating. Dat duurde toen dus nog 14 jaar.

Tijd voor jezelf, trouw blijven, het zál wel. Er zijn ook heel veel momenten van vertwijfeling, van angst, van verzet. Hoe kom je daar dan doorheen?

Sadats familie werd in de tijd dat hij in de gevangenis zat, ondersteund met een maandelijkse toelage van, ik geloof, 10 dollar, ik vermoed ongeveer 500 euro per maand. Niet genoeg om van te leven met een heel gezin, maar een duidelijke bijdrage. Toen Sadat daarvan hoorde, was hij geroerd. En hij wist hoe belangrijk vriendschap en trouw waren in tijden van gevangenschap. Mandela reisde na zijn vrijlating naar Cuba om Fidel Castro te bezoeken. Castro was namelijk een inspiratiebron voor hem geweest en had hem gesteund. En hij bezocht kolonel Khadafi in Libië, hoewel hem dat expliciet verboden was door de Verenigde Staten. Khadafi had hem, en het ANC, gesteund, zo zei Mandela, op een moment dat niemand dat deed. Vriendschap en geloof liggen dicht bij elkaar. Net als trouw en standvastigheid.

Vriendschap en trouw

En hoe zit het met ons? Als ik naar mezelf kijk, dan kan ik nog echt wel wat groeien in vriendschap en trouw. Dat is dus iets om aan te werken. En ik weet oprecht niet hoe ik me in gevangenschap zou houden. Iemand zei in de voorbereiding: onder druk van de omstandigheden kun je veel meer aan dan je denkt. Dat hoop ik maar.

En ik denk dat er momenten zijn dat het onheil me overspoelt, zoals de vloed een zandkasteel in de branding. En ik hoop ook dat er momenten zijn van helderheid en dat ik zal terugdenken aan de dag van vandaag, waarin we hierover hebben ingeleefd en nagedacht over drie voorbeelden van mensen (en één van een muisje in een sprookje) die in moeilijke omstandigheden trouw bleven aan zichzelf, hun vrienden en aan God en daarvoor werden beloond.

Moge het zo zijn.

Stilte gevolgd door muziek

Geloofsbelijdenis

Ik geloof dat ik nooit alleen loop
op de weg die mij voert naar later.
Ik besef dat al mijn lotgenoten Godgenoten zijn.
Ik beloof daarom niet alleen van mijzelf uit te gaan,
maar ook proberen zal door andere ogen
Gods horizon te zien; daar waar de hemel
de aarde raakt en alles één wordt.
Ik erken dat dood en onrecht, strijd en onmacht,
verdriet en pijn ook mijn verantwoordelijkheid zijn.
Ik geloof dat God het lijden niet wil,
maar vrijheid wenst, geluk en vrede.
Ik geloof dat Hij daarom de volledige Mens heeft gezonden
die groter is en sterker is dan wij.
Die ons liefhad en leed,
die stierf en opstond uit de dood, om te bewijzen
dat God met ons altijd zal doorgaan.
Omdat Zij het werk dat ooit begonnen is niet loslaat.
Amen.

Intenties die werden opgeschreven in het groene boek

Tafelgebed

- V. Tot hier zijn wij gekomen, Eeuwige,
allemaal verschillende mensen,
uiterlijk onbewogen biddend en zingend;
U kent ons zoals we waarlijk zijn:
eenzaam door eigen of andermans handelen;
verdrietig om verlies van waar wij zo aan hechtten;
blij om succes dat in wezen zo vluchtig is;
dankbaar om genezing
van lichamelijk of geestelijk kwaad;
onzeker, omdat wij de goede weg willen gaan,
maar niet weten of ons dat lukt.
- A. Zie ons en bescherm ons
tegen totale afzondering,
waardoor wij de ander niet meer zien
en ook zelf niet meer gezien worden;
tegen verharding van standpunten, die uitloopt
op onmacht om problemen op te lossen;
tegen onverschilligheid die schuldig maakt
ten opzichte van al het door U geschapene;
tegen wanhoop die geen leven brengt.

- V. Voor Uw zegeningen spreken wij dank uit, Eeuwige.
Voor alle kleine dingen waaraan wij zo dikwijls voorbijgaan
een onverwachte liefkozing;
aandacht, ons gegeven in nood;
troost die wij ervaren
zonder dat er een woord gesproken wordt;
inspiratie, onverklaarbaar opgeroepen door onze zintuigen;
en innerlijke rust, basis van vrede.
Wij danken U, Bron van Leven, voor Jezus,
voortgekomen uit het Joodse Volk,
door U gezegend vanaf het eerste uur.
U heeft ons Jezus leren kennen
en dankzij Jezus weten wij van U.
- A. Op verzoek van die uitzonderlijke Mensenzoon
stellen wij Zijn teken omuit te dragen wat wij
het liefste willen:
het delen van leven met alle mensen
en daardoor het uitbannen van honger, onrecht en dood.
- We zeggen Hem na, die ons inspireert:
Neem het brood en de wijn, deel het met elkaar
zoals Ik mijzelf voor alle mensen gegeven heb,
Mijzelf gedeeld.
Denk daarbij aan mijn en jullie God
en aan het Eeuwigdurende Verbond,
waarin wij met Hem en elkaar
verbonden zijn en blijven.
- V. Ooit hopen we te bereiken een geloof zo groot
als Jezus had in U
en in een wereld waar mensen leven voor elkaar
en waar Uw naam 'Gerechtigheid' is.
Eeuwige, zie ons en blijf onder ons aanwezig.

Nodiging

Aan het einde van zijn leven had Jezus zijn vrienden om zich heen verzameld
en getuigde van wat hij ten diepste geloofde.
Hij zei: dit is mijn lichaam, eet. En: “dit is mijn bloed, drink”.
Hij wist hoe belangrijk vriendschap en trouw waren voor zijn identiteit.
Dat gold ook voor zijn vrienden, voor mij, voor jou. Met het symbool van het delen van brood
en wijn drukte hij die verbondenheid uit. In eenvoud.
Want wat is er nou eenvoudiger dan delen van brood en wijn?
In die geest zijn wij als Duif een basisbeweging.
We geloven dat iedereen welkom is aan deze tafel, los van wie je bent, wat je doet, wat je
afkomst is en zelfs waar je in gelooft.
Want of je nou gelooft in dezelfde God als Jozef uit de eerste lezing,
of Jezus tweeduizend jaar geleden, je bent nu hier en je deelt dit uur met ons.

En daarom, alleen daarom, ben je welkom aan onze tafel.
Ik nodig je uit om naar voren te komen om met ons het brood te delen en de wijn te dopen.
Kom dan, want alles is gereed.

Breken en delen van brood en wijn

Lied

Huub Oosterhuis / Antoine Oomen

Boek, jij bent geleefd, zeg ons hoe te leven.
In mijn letters staat geschreven
dat alleen de geest doet leven.
Licht en adem is de geest.
Daarom ben ik neergeschreven:
dat je zonder angst zult leven wat je leest.

Boek, jij bent geleefd, zeg ons hoe te leven.
Wou je leven met zovelen,
hier op aarde, moet je delen:
licht en adem, geld en goed.
Wie maar leeft om meer te krijgen
die zal sterven aan zijn eigen overvloed.

Boek, jij bent geleefd, zeg ons hoe te leven.
Mozes heeft de weg gewezen,
hoor de woorden der profeten:
licht en adem zal er zijn.
Als je mens wordt zoals Jezus.
Liefde als een mens aanwezig,
wijn van liefde, brood des levens, zoals hij.

Boek, jij bent geleefd, zeg ons hoe te leven.-
Niemand weet hoe jij moet leven,
nergens staat het opgeschreven,
liefde tegen liefdespijn,
vriendschap tegen duizend vrezen,
zoet dat bitter kan genezen,
mens voor mensen, recht en vrede,
licht en adem, heel veel leven, mag je zijn.

Vrouw, waar is je broer?
mens, waar is je zusje?
't Meeste van een mensenleven
wordt het minste opgeschreven:
hoe zij trouw zijn aan elkaar.
Lijden, sterven, liefde leren,
zouden wij dat ook proberen,
werd het waar.

Gedachten bij het thema

Onze diepste angst, is niet dat we onmachtig zouden zijn.
Onze diepste angst is juist onze mateloze kracht
Niet de duisternis, maar het licht in ons
is wat we het meeste vrezen.

We vragen onszelf af:
Wie ben ik om mezelf briljant, schitterend, begaafd, geweldig te achten.
Maar waarom zou je dat niet zijn?

Je bent een kind van God.
Je dient de wereld niet door jezelf klein te houden.
Er wordt geen licht verspreid, als de mensen om je heen hun zekerheid ontlenen aan jouw
kleinheid.

We zijn bestemd om te stralen zoals kinderen dat doen.
We zijn geboren om de glorie Gods die in ons is, te openbaren.
Die glorie is niet slechts in enkelen, maar in ieder mens aanwezig.

En als we ons licht laten schijnen,
schept dat voor de ander de mogelijkheid hetzelfde te doen.
Als we van onze diepste angst bevrijd zijn, zal alleen al onze nabijheid anderen bevrijden.

Onze Vader - Het Rijk der Hemelen

Liselore Gerritsen

Onze Vader die in de hemel zijt
geef mij een plek op aarde waarvan de naam mij heilig is,
een koninkrijk dat mijn huis is,
een plek die mijn spelend kind ruimte wil geven,
waar dan ook.
Geef mij een plek waar het koren groeit voor mijn brood,
waar de wind in de bomen
en het vuur in huis
vergeving van alle schuld is,
zoals ook ik vergiffenis ben voor dat stukje aarde
dat zonder mij braak zou liggen;
een plek die mij niet in verzoeking leidt;
die mij verlost van angst.

Slotlied

Huub Oosterhuis / Antoine Oomen

A: Van grond en vuur zult Gij ons maken,
hoog op rotsen, aan levend water,
van geur en smaak, van licht en stem,
uw evenbeeld.

K: Volk dat in duisternis gaat,
mensen met stomheid geslagen,
het zal geschieden, zegt Hij,
dat zij weer glanzen als nieuw.

A: Van licht en stem zult Gij ons maken,
uw evenbeeld.

K: Niet meer beklemd en verdeeld,
niet meer in woorden gevangen,
één en gekend en bevrijd,
eindelijk mens zal ik zijn.

A: Van licht en stem zult gij ons maken,
uw evenbeeld.

K: Daar staat de stoel van het recht,
daar zal staan de tafel der armen,
dan is de dag van het lam,
“Zie, Ik kom haastig,” zegt Hij.

A: Van grond en vuur zult Gij ons maken,
hoog op rotsen, aan levend water,
van geur en smaak, van licht en stem,
uw evenbeeld.

Zegenbede

Petra Kerssies / Tom Löwenthal

V. Ga nu allen heen in vrede
met woorden van een ver verleden
gezegend gij met Abraham, Sara, Hagar, Ismaël en Isaak.

A. Moge de Levende ons zegenen en behoeden.
Moge zijn aangezicht ons verlichten
en ZHIJ ons genadig zijn.
Dat ZHIJ met ons is
en wij in vrede leven.

